

PRIMA MARE BIRUINȚĂ A POPORULUI ORTODOX DIN ISTORIA BISERICII

Întâmplarea cuprinsă în următoarele câteva pagini a fost găsită în PG de către monahul Alipie Kapsalioțul de la chilia Sf. Nicolae din Kapsala, aparținătoare de Sf. Mănăstire Pantokrator a Sfântului Munte Athos, chilie în care și Sf. Nicodim Aghioritul a viețuit vreme de doisprezece ani. Părintele a tradus-o din greaca veche în greaca nouă, din aceasta făcându-se apoi traducerea în limba română.

DIN CARTEA „PRACTICALELE SINODALE – ANUL 536”

În Constantinopol – întâmplare din vremea Patriarhului Mina și a Împăratului Justinian.

În aceste „Practicale” – stenograme ale dezbaterilor din timpul desfășurării Sinoadelor – se află un „LIBELLOS” (scrisoare) semnată de cincizeci de stareți de mănăstiri prin care aceștia cer Sinodului să fie trecute în DIPTICE (pomelnice de comuniune - n.trad.) cele patru Sinoade Ecumenice.

Înscrierea în Diptice a acestora s-a făcut pentru prima dată de către Patriarhul Ecumenic Ioan al -II-lea „Capadocianul” la data de 16 iulie - anul 518.

Textul de mai jos este o sinteză a acestui „Practico” în care, cu multe detalii, sunt istorisite următoarele:

15 iulie – anul 518.

Patriarhul Ioan al II – lea intră în catedrala Sfânta Sofia însoțit de cler (doisprezece arhieriei consemnați fiecare cu numele lui). Când ajung în mijlocul catedralei poporul înalță mai întâi cântările de laudă cuvenite Patriarhului și Împăratului (polihroniu), după care au început cu toții să-și strige nemulțumirile față de atitudinea șovăielnică a Patriarhului. Cereau acestuia să înceteze cu tertipurile lui obișnuite și să anatematizeze pe eretici și să rânduiască grabnic zi de prăznuire spre cinstirea celor patru Sinoade Ecumenice.

Nu au lipsit nici amenințările și acuzațiile cum că ar fi maniheu (eretic – n.trad.):

„Sau propovăduiești (Ortodoxia-n.trad.), sau pleci!” („Sau îți faci datoria sau îți dai demisia!”)

Patriarhul cere să se închine mai întâi în Sfântul Altar ca apoi să răspundă. Atunci noi strigăte l-au împins pe Patriarh să se urce în amvon, acolo unde jurase credincioșie atât Simbolului de Credință cât și celor patru Sinoade Ecumenice, însă el nici pe eretici nu-i anatematizase, nici zi de prăznuire în cinstea sinoadelor nu stabilise așa cum ceruse poporul.

Strigările au ținut vreme îndelungată, creștinii spunând că nu vor pleca din biserică până seara.

„Propovăduiește ziua de cinstire a Părinților Sinoadelor!”

„Dacă azi o predici, mâine vom prăznui cinstirea lor, altfel noi nu plecăm și nici tu nu cobori din amvon!”

„Dacă nu ne dai răspunsul, aici stăm până seara!”

Patriarhul le promite că va rânduie această sărbătoare după ce se va sfătui cu Împăratul. Îndată creștinii s-au împotrivit, jurându-se pe Evanghelie că nu vor pleca până când nu va predica prăznuirea (Părinților Sinoadelor-n.trad).

În sfârșit Patriarhul acceptă și statornicește ziua următoare – 16 iulie ca zi de prăznuire în cinstea Părinților primelor patru Sinoade Ecumenice.

Poporul însă insistă să îi anatematizeze pe eretici. S-au adăugat de partea poporului și arhieriei care erau atunci de față. În ziua următoare poporul cere insistent anatematizarea nominală a ereticilor, ștergerea lor din diptice și înscrierea în acestea a părinților ortodocși a celor patru sinoade, apoi cer ca dipticele să fie citite din amvon ca dovadă a împlinirii cererilor lor.

La predică însă Patriarhul vorbește despre credință în general, despre statornicia în tradiția Sfinților Părinți, despre sfânta datorie sau importanța cinstirii celor patru Sinoade Ecumenice, însă despre diptice, sau anateme sau anatematizarea ereticilor, nu pomenește nimic.

Noi valuri de strigăte izbucnesc. Protestele îl obligă pe Patriarh să ceară timp pentru a convoca sinod, ca după ce va cădea de acord și Împăratul, să pună în practică cererile poporului.

Atunci creștinii au închis ușile (catedralei-n.trad.) Sfintei Sofia. Strigătele nu mai conteneau. Abia acum Patriarhul dă poruncă și sunt trecute cele patru Sinoade Ecumenice (în diptice-n.trad.).

Atunci tot poporul, ca și cu o gură, a strigat: „Binecuvântat fie Domnul, Dumnezeul lui Israil că a cercetat cu izbăvire pe poporul său.” Și pentru mult timp au cântat acest verset ca la două strane, unii cântând iar alții răspunzând cu acelaș (antifonie). După care urcându-se psalții în amvon au început a cânta „Sfinte Dumnezeule”.

Poporul cântă și se roagă în liniște. Sfânta Liturghie se desfășoară după rânduială (ușile bisericii sunt încă încuiate).

După Crez, în momentul citirii dipticelor, toți dau năvală în jurul Sfântului Altar și când l-au auzit pe diacon strigând cele patru Sinoade Ecumenice și pomenind pe cei întru fericire adormiți arhiepiscopi Eufimie, Macedonie și Leon, toți într-un glas au strigat: „Slavă Ție, Doamne!”.

După toate acestea cu pace și cu liniștea cuvenită s-a împlinit și Sfânta Liturghie cu darul lui Dumnezeu.

Sursa textului: MANSI, vol.8, pag.1062-1066

Într-adevăr mișcător acest act cronologic de naștere al prăznuirii celor patru Sinoade Ecumenice – sărbătoare a Ortodoxiei înainte de cunoscuta biruință împotriva Iconomahiei.

16 iulie 518 – prima prăznuire oficială.

Astăzi clerul și poporul... ce fac?

A consemnat părintele Alipie

Traducător monahul Efrem Prodromitul

Pentru cei interesați vor fi anexate atât textul olograf al părintelui Alipie (în limba neogreacă), cât și paginile menționate din patrologia greacă, cu scuzele de rigoare pentru slaba calitate a imaginii. (traducătorul)